

Tilburg, 9 april 2021

Aan: Gemeenteraad en College van B&W van gemeenten in Hart van Brabant
Kopie verstuurd aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten

Kenmerk: EN 03.10-1911-sl

Betreft: reactie op REKS 1.0 Hart van Brabant

Geachte Gemeenteraad en geacht College,

De Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS) 1.0 van Hart van Brabant is gereed en als gemeenteraad en college wordt u gevraagd deze vast te stellen. De opwarming van de aarde is een urgent probleem en de CO₂ uitstoot moet de komende jaren fors omlaag. De energietransitie van fossiele naar hernieuwbare elektriciteit en warmte moet dan ook voortvarend worden opgepakt, tegelijk met forse energiebesparing. Door het Klimaatakkoord en de REKS staan deze onderwerpen letterlijk en figuurlijk bij uw gemeente op de agenda.

Als natuur- en milieuorganisatie zijn wij voorstander van een versnelde energietransitie. Om van een echt *groene en duurzame energietransitie* te kunnen spreken, moeten natuur- en milieubelangen volwaardig worden meegenomen. Als natuur- en milieuorganisatie hebben we in voorbereiding aan de REKS deelgenomen aan werkateliers en taskforces.

De REKS 1.0 kan gezien worden als een goed uitgangspunt van regionale én lokale uitvoering van de energie- en klimaattransitie. Met deze brief geeft de Brabantse Milieufederatie u graag de volgende punten mee voor de REKS 1.0 en de uitvoeringsperiode erna. De inhoud van deze brief is inhoudelijk afgestemd met Vereniging Natuurmonumenten en Brabants Landschap.

Positieve punten in de REKS Hart van Brabant

Wat ons betreft scoort de REKS 1.0 een ruime voldoende met het rapportcijfer 8. Dat komt met name door de volgende aspecten:

1. De regio heeft duidelijk breder gekeken dan alleen de energietransitie, en heeft meerdere maatschappelijke uitdagingen betrokken. Naast de klimaatopgave is er ook aandacht voor mobiliteit en de arbeidsmarkt. Deze integrale benadering heeft een duidelijke meerwaarde.
2. De regio kiest expliciet voor zon op dak, namelijk zo'n 35% van de opgave (0,345 TWh van 1,0 TWh). In de REKS 1.0 wordt uitgegaan van een benutting van 25% van de grote daken. We pleiten voor het streven naar een hogere benutting zodat het aandeel zon op dak nog hoger kan worden.
3. Er wordt gekozen voor clustering van zon- en wind in de noordelijke polderlandschappen en rondom stedelijke bebouwing. De ongerepte natuurpanorama's worden gerespecteerd en er is een regionaal afwegingskader zonnevelden opgenomen.
4. Er wordt meer dan gemiddeld ingezet op energiebesparing met 20% in 2030 en 50% in 2050. Echter, dit is alleen een besparingsdoelstelling voor warmte, niet voor elektriciteit. Daarom zijn we van mening dat een hoger percentage op korte termijn zeker mogelijk is. Volgens Urgenda is 40-50% besparing al in 2030 haalbaar.

5. Er wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom, waarbij al samenwerkingsafspraken zijn gemaakt met lokale energiecoöperaties.

Naast deze positieve punten vragen we aandacht voor de volgende 8 aspecten.

1. Start vandaag nog met het verduurzamen van woningen

De warmteparagraaf van de REKS gaat met name over beschikbare warmtebronnen en het warmtenet in de regio. Voor uw gemeentelijke Transitievisie Warmte die eind dit jaar gereed moet zijn, vragen wij om vooral aandacht te hebben voor participatie en het verduurzamen van woningen. Met isoleren kunt u vandaag al beginnen. Wacht daar niet mee tot de eerste proefwijk die van het aardgas af moet.

2. Wees kritisch en terughoudend voor windenergie in de zuidelijke regio's

In de REKS 1.0 zijn in de zuidelijke gemeenten na 2030 zoekgebieden voor windenergie \ opgenomen. Daar worden koppelkansen gezien met windbossen om verdroging tegen te gaan. Graag benadrukken wij dat het plaatsen van windturbines niet een noodzakelijke randvoorwaarde hoeft te zijn voor versterking van natuur, landbouw en klimaat. Gezien de beperkt aanwezige energie-infrastructuur in deze gemeenten zijn dit niet de meest logische gebieden voor grootschalige energieprojecten vanuit maatschappelijke kosten en baten.

3. Beperk het aandeel kleinschalige zonnevelden

De REKS biedt u als gemeente een grote mate van vrijheid ten aanzien van zonnevelden tot 2 hectares. We vragen u om hiermee terughoudend om te gaan om versnippering van het landschap tegen te gaan. Neem in uw beleid op dat ook kleinschalige zonnevelden een duidelijk ecologische, landschappelijke en maatschappelijke meerwaarde moeten bieden aan de omgeving.

4. Bescherm het Natuurnetwerk Brabant

De REKS sluit het Natuurnetwerk Brabant nadrukkelijk uit voor grootschalige zon- en windprojecten, en dat is zeer positief. Echter, ook de direct aangrenzende gebieden moeten in principe gevrijwaard worden van windturbines om kwetsbare soorten als vogels en vleermuizen te beschermen. Daarom pleiten we voor een minimale afstand van 500 meter tussen windturbines en de grenzen van het Natuurnetwerk Brabant. Een zoeklocatie voor wind nabij Waalwijk lijkt gelegen dichtbij het Natuurnetwerk Brabant – de Westelijke Langstraat. Naast genoemde afstandscriterium adviseren we nadrukkelijk een gedegen landschapsontwerp in dit unieke cultuurhistorische landschap.

5. Betrek kennis van lokale natuur- en milieuorganisaties

We roepen u als gemeente op om bij lokale energieplannen vooral gebruik te maken van de kennis en kunde van lokale natuur- en milieuorganisaties. Zij kennen de landschappelijke en ecologische waarden van een gebied als geen ander. Dat stelt u in staat om de juiste keuzes te maken voor geschikte locaties voor zon- en windprojecten in uw gemeente, dan wel om de juiste randvoorwaarden te stellen. Natuurlijk zijn wij als natuur- en milieuorganisatie graag bereid om met u in gesprek te gaan.

6. Ga voor natuurpositieve en multifunctionele energieprojecten

We zijn van mening dat de energietransitie en natuurontwikkeling/biodiversiteit elkaar kunnen versterken, mits de goede locaties worden gekozen, en de inrichting van het gebied op de juiste manier plaatsvindt. Dat gaat verder dan het inzaaien van kruidenrijk grasmengsel voor bijen en vlinders, en het laten grazen van schapen tussen zonnepanelen. Door een uitgekiend ecologisch en landschappelijk ontwerp dat afgestemd is op de natuur- cultuurhistorische-, landschappelijke en recreatieve waarden kan een energiepark een gebied verrijken en versterken. Graag delen we met u onze inzichten en goede voorbeelden over wat mogelijk is, zoals bij Energietuinen (www.energietuinen.nl).

We hopen dat we met deze brief een constructieve bijdrage leveren aan uw beoordeling van de REKS 1.0 van Hart van Brabant en u suggesties te hebben gegeven voor verdere uitwerking naar gemeentelijk beleid en uitvoering. We hebben ook een publieksvriendelijke [online infographic](#) gemaakt met het rapportcijfer voor de hele REKS 1.0 van Hart van Brabant ¹.

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met Sandor Löwik, beleidsadviseur Energie, van de Brabantse Milieufederatie: sandor.lowik@brabantsemilieufederatie.nl of op telefoonnummer 06-15 35 02 11.

Met duurzame groet,

<<handtekening>>

Femke Dingemans,
directeur Brabantse Milieufederatie

¹ Link naar infographic:

<https://www.brabantsemilieufederatie.nl/nieuws/reks-1-0-hart-van-brabant-krijgt-ruim-voldoende/>